

Cəfər Əli oğlu Qiyasi
Memarlıq doktoru, professor
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü

Cəfər Əli oğlu Qiyasi 1942-ci ildə Azərbaycanın qədim şəhəri Ərdəbilin Hüsna kəndində anadan olmuşdur. 1946-cı ildə ailəsi ilə birlikdə Quzey Azərbaycanının Nuxa şəhərinə köçmüş Cəfər Qiyasi 1961-1967-ci illərdə Azərbaycan Politeknik İnstitutunun inşaat fakültəsində təhsil alaraq memar ixtisasına yiyələnmiş, institutu bitirdikdən sonra 1967-1971-ci illər ərzində “Soyuzkurortproyekt” İnstitutunda çalışaraq öz layihələrinin maraqlı və qeyri-adi memarlıq həlləri ilə nəinki Bakıda, eləcə də Moskvada diqqəti cəlb etmişdir. 1971-ci ildə O, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun əyani aspiranturasına daxil olmuş və Güney Azərbaycanının orta əsr memarlıq irsini öyrənməklə, şəhərsalma və memarlıq mühitinin təhlili əsasında namizədlik, 1997-ci ildə isə “Memar Xacə Əlişah Təbrizi” (dövrü və yaradıcılığı) mövzusunda doktorluq dissertasiyanı müdafiə etmişdir. C. Qiyasi 2001-ci ildən AMEA-nın müxbir üzvü seçilmiş, 2007-ci ildə professor adına layiq görülmüşdür. Aspiranturayı bitirdikdən sonra Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Memarlıq və İncəsənət İnstitutunda elmi işçi kimi fəaliyyət göstərən Cəfər Qiyasi 1989-cu ildə “Memarlıq abidələrinin ölçülməsi və bərpası problemləri” laboratoriyasının rəhbəri seçilmişdir. 1993-cü ildə Tarix və Mədəniyyət Abidələrinin Mühafizəsi və Bərpası Komitəsi nəzdində yaradılmış “Azərbayca” Elmi-Tədqiqat Layihə İnstitutunun direktoru təyin edilmişdir. Alimin elmi axtarışları onun çap etdirdiyi monoqrafiyalarında daha dolğun öz əksini tapmışdır. O, 200-dən artıq elmi məqalənin, 9 monoqrafiyanın müəllifidir. Onun “Abşeron boyları”(1971), “Yaxın-uzaq ellərdə”(1985), “Nizami dövrü memarlıq abidələri”(1991), “Azərbaycanda Qalalar, qəsrlər”(1994), “Erməni kultür terroru”(1996) və başqa əsərləri memarlıq elminə yeni töhvələr bəxş etmişdir. C. Qiyasi elmi fəaliyyəti ilə yanaşı bir sıra layihələrin müəllifidir. Hələ Sovetlər dönməində 1971-ci ildə Şuşada tikilmiş sanatoriya binasının layihəsinə görə Moskvada “İnşa edilmiş ən yaxşı obyekt” mükafatına layiq görülmüşdür. Ankara şəhərində “Ülgüçü” abidəsi, Qobustanda muzey layihəsi, xalq şairi M. Arzın, Rafael Allahverdiyevin, Əbülfəz Elçibəyin qəbirüstü büstünün layihələri alimin diqqətəlayiq işlərindəndir. Ankarada “Türksoy” xidmət binasının layihəsinə görə müəllif 2009-cu ildə “Şərəf” medalına layiq görülmüşdür. C. Qiyasi Azərbaycanda aparılan bir sıra bərpa layihələrinin elmi məsləhətçisidir. Tədqiqatçı-alim dafələrlə Türkiyə, İran, Türkmənistan, Özbəkistan, Rusiya, Amerikada beynəlxalq, eləcə də respublika konfranslarında çıxışlar etmişdir. 2000-ci illərdə YUNESKO-nun xətti ilə Azərbaycanın bir sıra memarlıq abidələrinin (Qobustan, Şirvanşahlar sarayı, Qız qalası daxil edilməklə İçəri şəhər) “Dünya irsi” siyahısına salınması üçün sənəd toplusunun işlənilib hazırlanmasına rəhbərlik etmişdir.

C. Qiyasi 28 ildən artıq pedaqoji fəaliyyətlə məşğuldur. O, 1983-cü ildən AzMİU-də dərslər deməklə bir sıra namizədlik və magistr dissertasiyalarının elmi rəhbəri olmuşdur.

AMEA-nın müxbir üzvü, professor C. Qiyasi eləcə də ictimai fəaliyyət göstərməkdədir. O, AAK-da ekspert şurasının, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kolleqiyasının və Memarlar İttifaqının Rəyasət

Heyətinin üzvüdür.